

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

بلال نورالدین

استوونکی: شاه محمود "سرتیر"

۱۰ اپریل ۲۰۲۴

په وسلو کې وروڼه: د اسراییلو په وړاندې د شیعہ-سني مقاومت نوي کول

د اسراییلو په وړاندې د جماعه الاسلامیه بیرته ستنیدل ممکن لږ تر لږه سمدستي اغیزی ولري، مگر د لبنان د فرقه ایز تحرك او د لویدیځ او خلیج ملاتړو سني گوندونو ویشونکي اهدافو لپاره د پام وړ اوږدمهاله اغیزی لري.

(د عکس کریدیت: کریدل)

په دې وروستیو کې، جماعت الاسلامیه (ال) یا 'اسلامي ډله' - د لبنان یو گوند چې د اخوان المسلمین سره تړلی دی - په سیاسي او نظامي ډگر کې د پام وړ بیا راگرځیدلی دی. دا بیرته راستنیدل د هغې د وسله والې ځانګې، د فجر ځواکونو د فعال بشکلتیا له امله په نښه شوی و، چې په ۱۹۸۲ کې تاسیس شوی، د لبنان په سویلي سرحد کې د اسراییل سره په وروستیو جګړو کې.

دغه نښتې د مارچ په لسمه د لبنان په جنوبي ښار الحباریه کلي کې د اسرانیلي ځواکونو په برید کې د دريو ډلو د وژل کیدو لامل شوي.

اسلامي ډله چې له ۱۹۶۴ کال راهیسي په لبنان کې ده، د لبنان په سني ټولنه کې د پام وړ نفوذ لري. دا د ملاتړو یوه شبکه لري چې د بیروت، بیګا، سیدون، طرابلس او العرقوب په ګډون په مختلفو سیمو کې پراخوي .

د الجزیرې د مطالعاتو په مرکز کې څیړونکي، چافیک چوکر استدلال کوي چې دا ډله په لبنان کې د پام وړ واک لري، په دې شرط چې د سعد حریری "راتلونکي غورځنګ وروسته دویم ځای لري". په هر صورت، دا د متناسب

پارلماني استازيتوب نه لري. هغه څرگنده كړه: "په اوسني پارلمان كې، د بيلگې په توگه، دا يوازې يو استازي لري، عماد الحوت".

له حزب الله سره همكاري

د اسلامي ډلې د مقاومت د عملياتو بيا احيا د لبنان په سني ټولنه كې د ډيرو خلكو په منځ كې، په ځانگړې توگه د متحده ايالاتو له متحدو عربي هيوادونو سره چې اخوان المسلمین ته د شك په سترگه گوري، او همدارنگه د دې ټولني د سيكولر برخو ترمنځ ناكراري راپارولي ده.

نو كله چې د ال عمومي منشي شيخ محمد تكووش د مارچ په ۲۹ نيټه AP ته وويل چې د حزب الله سره نظامي همكاري په سوېلي پوله كې د اسراييلو په وړاندې جگړه كې حياتي ده، سني لبنان ناست و او پام يې وكړ. تكووش د خپلې ډلې د پوځي عملياتو په اړه څرگنده كړه: "د (اسراييلي ځواكونو په وړاندې د (ال د بریدونو يوه برخه د حماس سره په همغږۍ كې وه، كوم چې د حزب الله سره همغږي كوي،" تكووش د خپلې ډلې د نظامي عملياتو په اړه څرگنده كړه، او زياته يې كړه چې د حزب الله سره د ال مستقيم همكاري مخ په زياتيدو ده او دا منعكس كوي. ميدان".

حزب الله د فارس خليج په ډيرې عرب هيوادونو كې د "ترهگرۍ سازمان" په توگه پيژندل شوی چې د اوږدې مودې راهيسې د لبنان ترټولو مهم مالي ملاتړي په توگه كار كوي، په ځانگړې توگه د هيواد د سني سياسي گوندونو لپاره. لكه څنگه چې په دې وروستيو كې د ۲۰۲۴ په فبروري كې، سعد حريزي، د راتلونكي غورځنگ مشر وويل، "كه زه احساس كړم چې د لبنان سني افراطيت ته مخه كوي، نو زه به مداخله وكړم." په هرصورت، ډيرې يې پدې پوهيدلي چې د فارس خليج هيوادونو څخه د پخواني لومړي وزير لپاره د شنه څراغ استازيتوب كوي - چې په ۲۰۲۲ كې له سياست څخه وتلی - ترڅو د لبنان په سياست كې خپل مخكين رول ته راستون شي كه چيرې د اسلامي ډلې په گډون نور سني حركتونه لاسته راوړل پيل كړي. د هيواد د سني خلكو ډير ملاتړ.

سني د مقاومت په ملاتړ

په سيمه ايزه او نړيواله كچه، اسلامي ډله د اخوان المسلمین د نړيوال سازمان برخه گڼل كيري، چې په ۱۹۲۸ كې په مصر كې د شيخ حسن البنا لخوا تاسيس شوی. د دې سازمان تر چتر لاندې په ټوله اسلامي نړۍ لكه كويت، سوريه، سوډان، قطر، ماليزيا او نورو هيوادونو كې څو گوندونه او حركتونه شتون لري .

شايد تر ټولو مهم د حماس غورځنگ دی چې په فلسطين كې د شيخ احمد ياسين لخوا په ۱۹۸۷ كې تاسيس شوی. د حماس په څير، اخوان المسلمین د تركيې، قطر او ايران په څير هيوادونو سره نږدې اړيكي لري.

د لبنان څيرونكي قاسم قصير د اسلامي ډلې د سرچينو په حواله ويلي چې د دې سازمان او په لبنان كې د قطر او تركيې د شتون تر منځ هر ډول اړيکه ردوي. لكه څنگه چې يوې سرچينې كسير ته وويل:

دا سمه ده چې دغه ډله له قطر سره هم مثبتې اړيكي لري، له تركيې او د هغه له گوند او مرستندويه بنسټونو سره او په دغو دوو هيوادونو كې د اخوان المسلمین د مشرانو فعال حضور هم شته، خو په لبنان كې د دې ډلې سياسي پروگرامونه پر مخ وړي. د قطر او تركيې له رول سره هېڅ تړاو نه لري.

د دې ډلې د پخواني سرمنشي **عزام العوبي** په وينا ، په لبنان کې سني مسلمانان د هر هغه ځواک په لټه کې دي چې کولی شي د داخلي توازن لپاره د دوی ملاتړ وکړي، په لبنان کې د ورک شوي توازن د بیرته راگرځولو لپاره د دوی د لټون په اساس .

دا پرته له دې چې ووايو چې د اسلامي ډلې په وړاندې د سعودي عربستان، متحده عربي اماراتو او مصر په څیر د مهمو سیمه ایزو لوبغاړو دریځ د اخوان المسلمین په اړه د دوی پراخو منفي نظرونو پورې تړلی دی، او دا درې واړه هیوادونه دا سازمان د یو ترهگریز سازمان په توګه پیژني .

په هرصورت، د اسلامي ډلې نظریه د فرقه ایزو ویشونو په وړاندې په یووالي ټینګار کوي، چې موخه یې د سني او شیعې ټولنو ترمنځ همغږي رامینځته کول دي .

دا کیدای شي په لبنان کې د شیعې ټولني سره په ځانګړې توګه د حزب الله سره او په پراخه سیمه کې د ایران سره د بنو اریکو د جوړولو لیوالتیا روښانه کړي.

په همدې لړ کې په لبنان کې د ایران کلتوري سلاکار **کامل باقر** له تککوش سره د کتني په ترڅ کې ټینګار وکړ تهران د عدالت د ترلاسه کولو او د فلسطین د آزادولو لپاره له ټولو آزادیو او مقاومتی غورځنګونو سره ولاړ دی. په بیروت کې د ایران سفیر **مجتبی امانی** هم له دې مخکې د ایران او دغې ډلې ترمنځ د اریکو ستاینه کړې ده.

نور د ال او لبناني مقاومت تر منځ هر ډول مهمې اړیکې کموي. محنداد الحاج علي، د کارنیګي مرکز څیړونکی، په **دې باور دی** چې دا ډله له حزب الله سره تړاو نلري - سره له دې چې **مطبوعاتي سرچینو** د ال مشر په حواله ويلي چې دواړه "د فلسطین د فایل په کچه په ورته خندق کې دي".

دا اړیکه ورو ورو د نه منلو وړ کیږي. لکه څنګه چې د جماعت اسلامي سیاسي چارواکي **علي ابو یاسین** ويلي دي: "ټول ځواکونه چې په جنوبي لبنان کې فعالیت کوي یو له بل سره همغږي دي".

د سوريي په اړه دریځ

خو د اسلامي ډلې او حزب الله تر منځ اړیکې له پیچلتیاو پرته نه دي، په ځانګړې توګه د سوريي د لسيزې اوږدې جګړې په اړه. دا کړکيچ له ۲۰۱۱ کال راهیسې د حماس او د سوريي د ولسمشر بشارالاسد تر منځ د ترینګلو اړیکو له امله رامنځ ته شوی، چې په پایله کې یې د اسلامي ډلې او حزب الله ترمنځ اړیکې خرابې شوي .

د دې ډلې د سرمنشي په توګه د تککوش د **2022 ټاکنه** ، په هرصورت، د سوريي په اړه د اختلافاتو د پخلاینې په برخه کې د روانو ننگونو سره سره د اریکو د ښه کیدو موده په نښه کړه. هغه مهال د نوموړي له قوله ویل شوي وو: «موږ او حزب الله یو بل ته ورته یو.

ابو یاسین **کریبل ته** خبر ورکوي چې د سیمې د مقاومت له محور سره د اریکو پراخیدل له هیڅ ډول تار سره نه راځي:

موږ له هیڅ هیواد سره اړیکې نه لرو او د هیچا لاس نه یو. موږ د خپلو اهدافو، لیدونو او فعالیت سره د لبنان خپلواک غورځنګ یو. دا حقیقت له هیچا پټ نه دی او د سوريي د کړکيچ په اړه زموږ دریځ نه دی بدل شوی.

پرځای یې، د مقاومت جبهې ته د ال بیرته راستنیدل یو عضوی دی، په کوم کې چې په غزې باندې د نیواکگر دولت له وحشیانه پوځي برید وروسته د اسراییلو سره مقابله یو تنظیمي لومړیتوب ګرځېدلی. دا هدف "د حماس غورځنګ سره د بشپړې همغږۍ له لارې، د ټولو وسله والو ځواکونو ملاتړ، او ډاډ ترلاسه کوي چې د لبنان ډګر د اسرایيلي اشغال په وړاندې د مقابلي ډګر پاتې دی".

دا په يقيني توگه د لبنان په جنوب کې په جگړو کې د ال وروستي ښکيلتيا تشریح کوي. د دې ډلې يو شمير غړو (چې ټولټال شمير يې ممکن د ځينو اټکلونو له مخې ۵۰۰ وي) د غزې په ملاتړ په سرحدې پوځي عملياتو کې برخه اخيستی ده .

د حماس پراخوالی

د ال يو مشر اعتراف کړی چې د فجر ځواکونو ته "د حماس سره گډ عمليات" رهبري کوي. د دغې ډلې د سياسي دفتر د مرستيال په توگه، **بسام حمود** اعتراف وکړ، چې مور او حماس له صهيونيستي دښمن سره په مقابلې کې د يوې سکې دوه اړخونه يو.

د لبنان په پارلمان کې د اسلامي ډلې يوازينی مرستيال، **عماد الحوت** وايي، د فجر ځواکونو اندازه "د هغه څه له مخې ټاکل شوې چې د دوی لپاره د تيري په ځواب کې اړين دي، او دوی په خپلو وړتياوو تمویل کيږي." د هوت لپاره، "تر هغه چې بريد شتون ولري، دا ډله به په اسراييلو د توغنديو وپشتلو ته دوام ورکړي".

ابو ياسين د ډلې د نظامي څانگې په اړه توضيحات ورکوي، په ساحه کې د دوی وروستي فعاليت "ښه، حتی غوره" بولي او جگړې ته د دوی بيرته ستنيدل په دې ډول تشریح کوي:

د غزې ملاتړ کول د لبنان دفاع ده ځکه که دښمن په غزه فتح شي او دا ونه کړي نو بله ورځ به پر لبنان بريد وکړي. هغه څه چې پکار وو، تر لاسه شول: د جنوب له لوري د دښمن ستړي کول او پر داخلي جبهه يې فشار راوړل او موخه يې دا وه چې د دښمن د تيري مخه ونيسي.

يوې باخبرې سرچينې چې د نوم د نه ښودلو په شرط يې خبرې کولې، کړيد ته وويل ، په داسې حال کې چې «اسلامي ډله يو څه پرمختللي پوځي وړتياوي لري، خو د حزب الله په لاس کې د پوځي ټيکنالوژۍ کچې ته نه رسيږي.»

دا څرگنده ده چې د فجر ځواکونه کورنيټ توغندي لري چې په جگړه کې اغيزمن دي، مگر دا ممکنه نه ده چې دا توغندي د کومې سرچينې څخه راځي، که څه هم حزب الله ډير مقدار لري.

بهرني فشارونه او داخلي اختلاف

د لبنان د الاخبار ورځپاڼې يو وروستی راپور په ډاگه کوي چې متحده ايالات او د هغې د عربي دولت متحدین د ال د مقاومت لومړۍ کرښې ته د تگ په اړه څومره انديښمن دي - او دا ځنګه کولی شي په هيواد کې د سني او شيعه اړيکو ته وده ورکړي.

غربي استخباراتي کړۍ د هغو متحدو عربي ادارو مرسته غواړي چې په لبنان کې شبکې لري چې د دې ډلې د کدرونو او د هغوی د مشرانو په اړه معلومات راټول کړي چې د مقاومت غورځنګ ته نږدې دي او هڅه کوي د اخوان المسلمین سازمان د لبنان څانگې مشران جذب کړي. د حماس يا حزب الله سره هر ډول اړيکې رد کړي، ځکه چې دوی د ايران د پروژې يوه وسله ده چې موخه يې د سني ټولني کنټرول دی.

د خبرې راپور په اړه د تبصرې په ترڅ کې، ابو ياسين استدلال کوي چې د هغه اداره "يو بشپړ بنسټه اداره ده، او کار يې يو بنسټيز دی ... نو ځکه، دا ډله د غلو لپاره خورا ستونزمنه ده، که چيرې شتون ولري. هيڅوک نشي کولی د هغه په پريکړه اغيزه وکړي.

خو [الاجبار](#) نن په يوه فوق العاده ځانگړي خپرونه کې څرگنده کړه چې بهرني عرب لوبغاړي هم د دې کار هوډ لري.

ورځپاڼه هغه هڅو ته اشاره کوي چې په بيروت کې د مصر او سعودي سفارتونو لخوا تمويل شوي ترڅو د "تحريک" سره د اسلامي ډلې د ودې مخه ونيسي. دواړه عرب او غربي گوندونه چې د لبنان په سني ډگر کې فعال دي - چې پکې دار الفتاوى، د نصراني غورځنگونو پاتې شوني، د اخوان المسلمین ضد اسلامي چوکاټونه، او مختلف انجمنونه شامل دي - د حماس سره د ال د پيوستون او د جلا کولو لپاره کار کولو لپاره يو کمپاين پيل کړي. اسلامي ډله د خپل تر ټولو مهم متحد په توگه.

د خبر له مخې، په بيروت کې د اوازو لړۍ پيل شوې ده :

د اسلامي ډلې په مشرتابه کې د حماس لخوا تمويل شوي کودتا په اړه؛ د دې په اړه چې د دې ډلې خوانانو څخه کدرونه په لیکو کې کار کولو ته جذب کړي؛ او په بهر کې د حماس د مشر په اړه، خالد مشعل، د يوې مقاومتې ډلې په توگه د دې ډلې د وړتياوو د لوړولو لپاره لوی کلني تمويل چمتو کوي. مصريانو په تېره بيا د دې ډلې پر عمومي منشي شيخ محمد تکووش تور پورې کړ او هغه يې د حماس له خوا د يوې طرحې د طرحې په رهبرۍ تورن کړ چې په سني ډگر کې د يوه حقيقت د رامنځته کولو لپاره چې اشاره به يې د قطر په مرسته په سيمه کې د اخوان المسلمین ډله وي.

په حقيقت کې، لکه څنگه چې يوې باخبره سرچينې کړيې ته وويل، په ال کې د عمومي منشي په توگه د شيخ تکووش د انتخاب راهيسې روښانه بدلونونه شتون لري:

دا جنجال د تکووش په نتيجه کې پيل شو چې د حزب الله لپاره د خلاصون غوښتنه کوي او په دې توگه ايران، په ځانگړې توگه له هغه وخته چې د حماس پلوه ځانگه چې د حزب الله او سوريې سره مخالفه وه د تکووش له راتگ څخه مخکې په دې ډله کې لويه وه. په ځانگړې توگه دا چې حماس د لبنان د اقتصادي کرکېچ له امله دغې ډلې ته مالي تمويل کاوه.

لبناني ژورناليست سمير زيریک دا [اختلاف](#) تشریح کوي، په ډاگه کوي چې ځينې غړي په سازمان کې د امنيت مشرتابه د بهرنۍ اجندا، يعنې حماس او حزب الله د ډلې د خپلو اهدافو په پرتله لومړيتوب گڼي .

خو د لبنان د يو ستر سني گوند په توگه د اسلامي ډلې تصميم چې د سني او شيعه مقاومت دواړو ته يو ځل بيا د منلو وړ وگرځي، په داسې يو هېواد کې چې يو وپشل شوی تاريخ او موجوده فرقه يي وپش لري، يو ښه پرمختگ دی. د جماعت اسلامي د دغه وپش په پار رسېدل نه يوازې له فلسطين سره د پيوستون، بلکې د لبنان د ملي گټو لپاره هم کار کوي.

۰۴ اپريل ۲۰۲۴